

~~PH.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.
VITEBERG.

VI-27
SIGNAT. CLVCCCCXIII.

St. Mikkel. alced

D. O. M. A. A.

Problema.

VTRVM PONTI

FEX ROMANVS SIT

Antichristus?

Moderatore

REVERENDO ET CLA-

RISSIMO VIRO DN. IOHANNE GEOR-
GIO VOLCKMARO, SS. Theologiae Doctore & Pro-
fessore in Academia VVitebergen-
si publico

Contra auctoris opinionem Iesuitas

Ad disputationem XVII in Collegio studiosorum
Theologiae privato, die 21. Februarij
habendam propositum

à

M. ENGELBERTO ENGEL: *Marcodurano.*

Respondente

IOHANNES CHRISTIANO *Spendorpio Dano.*

VVITEBERGAE

Typis VVolfgangi Meisneri, 1596.

REVERENDIS,
PIETATE ET ERUDI-
tione præstantibus viris,

Dn. IOHANNI ENGELS Charissimo & maximè
honorando Parenti; &

Dn. NICOLAO VVERICHIO optimo fautori,
Fidelissimis Ecclesiæ Aquisgranensis, quæ primam &
incompactam Augustanam confessionem, ut
verbo Dei consentaneam, ample-
ctitur, ministris: nec
non

SINGVLARI PIETATE, RARA-
humanitate, rerum usu, prudentia & libera-
litate ornatissimo viro,

Dn. PETRO RVLANDO Promptissimo Mecenati,

Hoc studij Theologici exercitium, pietatis, obser-
vantia, gratitudinis e. D. G.

M. ENGELBERTVS ENGELS

externum, et in oculos incurrentem, eoque suos notaturum, vel in manu dextra vel in frontibus: Iudaeum futurum, & à Iudæis pro Messia iri receptum: sedem suam Hierosolymis collocaturum: ignem de caelo descendere facturum: seipsum resuscitaturum à mortuis: uniuersum terrarum orbem debellaturum, & suo subacturum imperio.

6 Hisce verò, et eius generis deliramentis alijs, cum in Papam Romanum torqueri nequeant, opinatur Iesuita satis evidenter se demonstrasse, & quos vocat hereticis sufficienter probasse, Non solum Papam non esse Antichristum, sed ne hunc quidem venisse.

In Matt. c. 23. 7 Verum ille τὸ ἐπ' ἀρχῆν αἰτῆσθαι & se fallit, & alios. Et posunt ipsius argumenta, quia de scriptura auctoritatem non habent, eadem, ut cum Hieronymo loquar, facilitate contemni, qua probari.

8 Patres equidem, quia ipsorum tempore Antichristus nondum reuelatus, sed hypocrisis integumentis involutus adhuc mysterium agebat, quod minus commodè hac de re sunt locuti, quis non excusandos putet?

9 Papistæ verò quia ab euentu prædictionum propheticarum illustriſſimo, vel propter cervicis duriciem, vel propter contemptum Dei, vel deniq; ob impurissimum, quo fascinati, Babylonici scorti amorem, doceri nolunt, merito vituperandi sunt, execrandi, fugiendi.

10 Quod si per certum hominem unum eodem tempore individuum notant, non refragor. Nam & hoc modo Pontifex vnus solummodo est, parem siquidem non tolerat, superiorem non fert.

11 Quia item Irenæus non procul abfuit ab Authore Apocalypseos, utpote Polycarpi obsequentissimus discipulus, ex cuius ore pleraque mysteria discere potuit, admodum placet coniectura eius de Antichristi nomine, quod λατῆρος futurum prædixit.

12 Et verisimile est, cum Latio proximus fuerit: Episcopus enim Lugduni vixit; perspicua quaedam signa Antichristum percurrentia in ἐκκλησίᾳ ἰταλιανῇ ab ipso fuisse animadversa, indeq; coniecturam Euentu comprobata emanasse.

13 Sed nos hac vice non laborabimus circa quaestiones curiosas magis quam utiles, solum sub rationis ἐξέτασις vocabimus & πᾶσι χυτέως inquiremus.

214 Quis sit Antichristus? & quidem: Vtrum Papa, siue Pontifex Romanus?

Ζητῶμεν
ἐν δεοῖς τῶν
γρμῶν.

25. CUM

15 Cum Papam dicimus, aut Pontificem, nequaquam intelligimus Episcopos pios, fideles, sacrarum literarum & gregis sui studiosos, sedulos, bonos.

16 Quales sine dubio plures fuerunt Romæ tum, cum Satanas Rom. 6. Pestilentia sua cathedram inter Romanos nondum collocasset: sed vocati erant Iesu Christi, & electi Dei, eorumque fides annunciabatur in vniuerso Mundo.

17 Sed Præsules illos summos, gemmis radiantes & auro, qui ἀποστασία à Christo, & secessione ad Diabolum facta, Romæ hominum fidei pariter & saluti dominantur: & ibidem ex Cardinalibus, Episcopis, Abbatibus, Monachis &c. instar terreni alicuius Monarchæ, præ mera regnandi libidine dominatum sibi constituerunt, eumque & excommunicationis fulmine, & indulgentiarum nundinatione planè diabolica munierunt, roborarunt.

18 Nomen Antichristi ἐν ὁλίτοις sumptum suo etymo quemuis significat, qui Christo doctrina vel vita, alio modo aduersatur, vt Ethnicus, Mahometista, Epicuræi, hæretici. Sic usurpatur à Iohanne 1. Can. Cap. 2. v. 18. ἡ τῶ ἐπομῆν σκλασία.

19 Ab hac tamen generali significatione in specie transfertur ad Antichristum illum magnum, qui passim in sacris literis describitur, cuius opera diabolus posterioribus temporibus in oppugnando Christi regno & seducendis hominibus erat vsurus, ita verò in hac συζητήσει eo nos utimur.

20 Eum verò sine omni circuitione Papam Romanum esse intrepidè & confidenter pronunciamus: nequid solum, verum etiam rationibus omni exceptione maioribus probabimus. Ἰσορισμὸς τῆς ζητήματος.

21 Ac principaliter hoc syllogismo ἀποδεικτικῶς, quem nequid Vallus Papa, neque feudi dominus Satan, in omnem æternitatem soluet. Cuicumque conuenit definitio, eidem quoque definitum conuenire necesse est. Definitio Antichristi conuenit Papæ Romano. E. et ipsum definitum, et est Antichristus. κατασκευῆς

22 Maiorem puri agnoscunt: Veritas minoris ex descriptione Antichristi, & Papæ notitia elucescit. en igitur quibus illum scriptura depingat coloribus.

23 Antichristus est Tyrannus ille à Diabolo excitatus, vt in templo Dei sedens, & quidem Romæ, pro Ecclesia capite se gerat, Magistratum politicum præ se contemnat, sub vicariatus Christi pretextu mil-

tu mille simulationum artificijs veram salvificamq; Salvatoris nostri doctrinam pro libitu impie spernat, nefarie immutat, diabolice depravat atq; rejiciat, sua vero propria somnia substituatur, Ecclesiam veram quoq; modo affligat, falsam dolo & vi erigat, sicq; se Deo fere nulli non opponat, & supra omne quod Numen dicitur, efferat, usq; dum reuelatus, gladio Spiritus convictus & confectus, in gloriosissimo Christi adventu cum execrabili ac abominabili caterva sua aeternum gehennae adiudicetur.

24 Videamus an haec omnia & singula de Papa dici possint. Ac primum quod sit ex patre diabolo, ab eoq; & vocatus, & bestiae septicipi ac decicorni impositus, tunc erit certissimum, cum irrefragabiliter evictum, reliqua utiq; membra illi convenire tam verè, quam quod verissime: quod porro à videri in & ex sequentibus.

LOCUS I.

Deut. II. v. vlt. 25 Et plantabit tabernacula palatii sui inter maria ad montem
2. Thes. 2. v. 4 præstantem sanctum, & sedet in templo Dei, nec non Mulier sedet
Apoc. 17. v. 3. super bestiam habentem capita septem, & cornua decem. Est autem
v. 18. & 9. tem Mulier civitas magna quæ habet regnum super terræ reges,
& Capita sunt septem montes, &c.

26 In hisce locis de filio perditionis agi utrinq; extra controversiam esse existimo: clara enim sunt, & perspicua admodum, & inter se collata sedem, vel ut Daniel vocat, palatium Antichristi digito nobis commonstrant.

27 Hoc autem nos probe habere cognitum eò prodest, ne vel in utroque Antichristum quaeramus, vel Antichristum utroque expectemus.

28 Etsi autem loci notatio apud Daniele in bimarum Corintho possit accommodari, & Theodosiae, & alijs: quia tamen Apostolus Paulus ipsum in domo Dei, & Daniel super montem sanctum, h. e. in Ecclesia collocat, non est quod circumspiciamus in Asia vel Africa, alijsve locis à tyrannide Mahumetica & ijs qui extra Ecclesiam sunt occupatis sed in Europa, quæ sola Dei misericordia liberum adhuc Christianis præbet hospitium.

29 Et hic quidem vrbs vel civitas Magna quæ caput Imperij sit & septem superstructa collibus, est omnino nulla præter solam ROMAM, spiritualem illam Sodomam & Ægyptum, demonum factam habitationem, & custodiam Spiritus immundi.

30. Hinc

30 Hinc ita argumentamur. Vbicunque Dei Spiritus prædixit
Antichristum blasphemiae & impietatis sua virus effusurum, sua eq
tyrannidis sedem collocaturum, Inde nobis ab ipso caveamus, ne-
quaquam verò aliunde, vt vel Hierosolymis, vel Babylone, vel ex
montibus Caspijs. Spiritus sanctus prædixit Antichristum Romæ
&c. E.

31 Maior est sufficientis Evidentiæ; Spiritus sancti minor est.
Habemus ergo locum. Videamus porrò an qui ipsum hoc tempore
occupat, sit ille peccati homo.

Locus II.

32 Faciet iuxta voluntatem suam Rex. Dan. 11. v. 26. Qui- Matt. 20° v. 26
cunq; voluerit inter vos magnus fieri, sit vester minister, & qui vo-
luerit inter vos primus esse, sit vester seruus.

33 Omnia subiecit (pater gloria) sub pedes illius [Christi,] &
eum dedit super omnia caput ipsi Ecclesie, quæ est corpus illius, com- Eph. 1. v. 22°
plementum eius, quia omnia in omnibus adimplet. Christus est ca-
put corporis Ecclesie, Eph. 4. v. 15. & 5. v. 23. Col. 1. v. 18. Mul-
ti vnus sumus in Christo, Rom. 12. v. 5. 1. Cor. 12. v. 12. & 27.

34 Ex allegatis in hunc modum ratiocinamur, & quidem ex
Epistolis Paulinis à contrario. Quicumq; proprio instinctu, & factu
prorsus Luciferiano contra expressum Dei verbum non solum super
Episcopos, Doctores, Pastores, &c. se eleuat, sed ipsam etiam Eccle-
siam proprio capite, videlicet Christo, quantum penes se, priuat, is
est ipsissimus Antichristus. Papa Romanus effert se, &c. E.

35 Qui ex Daniele didicerit Antichristum omnia ex animi sui
sententia nullo cum pijs communicato consilio facturum, ipsum item
maximū visibilis Ecclesie Monarcham futurū Christo $\alpha\upsilon\tau\eta\kappa\epsilon\iota\lambda\epsilon\upsilon\theta\eta$
nei non vtrumq; subiecti membrum illi solum conuenire, is nullo
modo de veritate maioris dubitabit.

36 Minorem quod attinet, quem quæso Papa, dum se supra alios
omnes in negotio salutis, fidei atq; religionis extollit, in consilium adhi-
bet? non certe Deum, non Christū Salvatorem nostrum, is enim Matth.
20. v. 25. $\tau\alpha\epsilon\iota\varsigma\ \delta\epsilon\ \mu\phi\alpha\epsilon\iota\varsigma$ reclamationat: non etiam aliquem ex orthodoxis
& melioris notæ patribus.

37 Quid? quod Gregorius Magnus, & ipse Pontifex, illum An- Lib. 6. Ep. 194
tichristi præcursorem fore prædixit, qui titulum universalis Episco-
pie esset usurpaturus.

38 Concilium ad hęc Carthaginense V. cui D. Augustinus inter-
fuit, cum Papa ab illo per legatos super Africas Ecclesias iuris-
dictionem, utpote, Nicana Synodo ita decernente, sibi debitam, pe-
teret, petitionē Antichristianam penitus negavit: Cum quod facti cri-
men a Papa commissum tūm, vel maxime, quod Christus sua gratia at-
que Spiritu Ecclesijs Africanis, etiam singulis, non minus quam Ro-
manæ adesse, & possit & velit.

39 Præterea Papam se pro Ecclesiæ capite gerere, proq̄ eo ut
ab omnibus habeatur sub excommunicationis pœna mandare, præ-
cipere, contendere, nemini ignotum.

40 In eo verò quàm se iste peccati homo prodit? Cum enim Ec-
clesia nunquam, nisi monstrum, biceps futura, certissime sequitur
quod Salvatorem pro capite minus sano, in congruo, supervacaneo
habeat: ideoq̄, resacet, se inserat.

41 Minime verò, obgannient fortasse Iesuitæ, ut primarium caput
aut proprium, at ut vicarium.

42 Bella mehercule responsio & Iesuitis digna. Ergò Christus
qui cælum & terram implet, abest à sua Ecclesia contra quàm pro-
miserat: Vbi duo aut tres, &c. Ergo qui in cælo & terra omnem
obtinet potestatem, necesse habet, ut sibi substituatur, vel adiungatur
Papa, qui quod non possit ipse, is in regimine Ecclesiastico & poli-
tico administret, exequatur. Atqui hoc ipsum asserere, blasphemia
quoque Antichristiana est, fulmine cælesti & infernali flamma vindic-
anda.

Locus III.

D. Pet. 1, 10. 43 Novit Dominus in diem iudicii puniendos ser-
vare illos, qui carnē sequentes in concupiscentia pol-
lutionis ambulant, ac dominatione in contemnunt, au-
daces, præfracti, qui gloria præcellentes non verentur
conuicijs incessere.

Dan. 11, 36.
Apoc. 13, 11. Rex eleuabitur & magnificabitur aduersus o-
mnem Deum. Et vidi, inquit Apostolus aliam besti-
am ascendentem de terra, & habentem cornua duo
similia agni.

44 Sensus verborum Danielis est, quod Antichristus in regna-
tione & innata superbia seipsum sua opinione sit elaturus, de se
occe-

ampliora quam omnibus alijs, fortitudine alioquin & prudentia, quares Politicas administrare, & alijs præesse queant, à Deo donatis, sensurus, atque hoc modo nullum non imperatorem, regem, ducem contemptui habiturus, despecturus.

45 Sua opinione inquam, neq; enim cum Daniel in Hithpael loquatur יהוה אלהים יתרום, necesse est, ut cum Pontificijs Antichristo nimium fauentes, & sine fine aliena tribuentes, statuamus, ipsum Monarcham futurum, qui suo imperio ὄντως sit subiecturus uniuersum terrarum orbem.

46 Neque quod ijdem per אלהים gentium idola intelligimus, sed magistratum præcipue Christianum, qui Dei minister est &c. Rom. 13. 4o qui præterquam quod pacem atq; concordiam conseruare, religionem quoque amplecti, transplantare, promouere; idolatriam contra extirpare, eradicare, Ecclesiarum & Scholarum nutritium esse atque tutorem ex Dei præscripto debet.

47 Quanquam autem אלהים ut etiam אלהים & quidem sæpius Deos notat, tam falsos quam verum: hoc tamen loco pro quouis forti vel cordato, nam eum proprie significat: vel pro eo potius, qui ut bellica ita togata fortitudine præditus esse debet, accipio h. e. pro magistratu.

48 Idq; ideo quia in altera significatione immediate sequitur, quando אלהים אלהים dicit, suo fortem fortium, vel fortissimum, id est, Deum.

49 Cum enim certissimum sit Antichristum in templo Dei sessurum, in eoque unus solummodo Deus, non possumus multitudinem Deorum, aut idola intelligere, nisi simul extra ecclesiam Antichristum collocemus.

50 Non etiam sanctos demortuos. hos enim innocat, horum in suis precibus, cantilenis, hymnis, crebriorem, quam ipsius Dei vini, facit mentionem.

51 Hoc modo intelligo, & Danielis interpretem Apostolum Paulum 2. Thes. 2, 4o cum dicit, ὁ παρρησια εἰσὶ τῶντα λεγόμεν π θεοῦ.

52 Dicuntur autem in scripturis Dei Magistratus Psal 82. v. 1. Ioh. 10. 34. Angeli item Psal. 89, 7. et Moses Pharaonis Deus constitutus est: & ipse Diabolus huius mundi Deus vocatur, 2. Cor. 4, 4. Exod. 22, 28. & 26, 6. pro אלהים argum habet אלהים iudices.

53 Verba Matthæi ut & Petri clarissima sunt, & nulla decla-
Dan. ii.v.vlt. ratione egent.

54 Duo agni cornua in Apocalypsi duplex Antichristi regimen no-
tant Seculare & Ecclesiasticum, quod ipsum & in voce מֶלֶךְ vel
 מַלְכֵּךְ apud Danielam insinuatur, dum inquit. Et figet tabernacu-
la Appadno.

55 Syllogismum ex dictis proponimus talem: Omnis Episcopus
qui secularibus se immiscet negotijs nihil plane ad Ecclesiam perti-
nentibus, & utrumq; affectat gladium, nec non Magistratum politi-
cum præ se contemnit, $\alpha\lambda\lambda\omicron\tau\epsilon\gamma\iota\omicron\epsilon\tau\iota\kappa\omicron\tau\omega\varsigma$ est, & Antichristus il-
le. Papa Rom. & c. E.

56 Maior ex præcedentibus patet: minor est nimium vera, &
ipsam pro viribus defendit Bellarminus.

Lib. 6. de
Rom. Pont.
c. 6. & seq.

57 In eo verò quod dicit, Papam potestatem habere temporalem
non quidem directe, sed indirecte, nihil dicit.

Rom. 13.

58 Si enim indirecte, profecto provinciæ & ciuitates Papali so-
lummodo iurisdictioni subditæ, non directe sub potestate erunt. At qui
hoc etiam est Antichristianum, Christus enim, testante id per Aposto-
lum Spiritu sancto, omnem omnino animam potestati subiectam esse
vult, & quidem directe.

Syr. 17.

59 Præterquam autem quod præsul Romanus Politicorum iu-
risdictiones quoq; modo inuadit, certissimum etiam est neq; hos ab il-
lo debito dignari honore, ex eo quod מַלְכֵּךְ imperia, regna, princi-
patus de hoc transfert in alium, quod Augustissimis ubiq; a dextris
sedeat, usq; sapius non secus, ac inferioris conditionis famulis fuerit
usus, quid? quod & Heroem omnium præstantissimum Fridericum
Barbarossam contumeliosissime pedibus conculcauerit: Et deniq; quod,
ut sanctior omnibus, nempe vicarius Christi (scilicet, quasi vero Chri-
stus in hisce terris Politicæ ordinationi se non submisserit) nulli vult
esse subiectus.

Locus IIII.

Apoc. 17. v. 12

Cum meretrice magna, quæ sedet super aquas mul-
tas, sortari sunt reges terræ, & c.

Ier. 2.
Ezech. 16. &
23.
Oke 1.

61 Ut apud Prophetas vocabulum מַלְכֵּךְ siue Scortationis se-
pe spiritualiter usurpatur de Idololatria, sic apud Iohannem hoc
loco πρῶτῆς .

62. Valz

68 Idolomania certe est plus quam Ethnica panis bucellam Pontificios cultu plane diuino prosequi, vt temporalem inde & aeternam salutem nanciscantur.

69 Hunc impanatum Deum Prophetas Daniel vocat מְלִכָּא דְּמִצְרַיִם id est, Deum fortitudinum vel mitionum, ideo, vt cum Rabbis existimo, quod regi (Antichristo) fortitudinem esset daturus, eiusque regnum corroboraturus.

70 Euentu certe constat, potiore totius regni Papistici neruum Missam fuisse, & cuius potissimum causa haec celebratur, de purgatorio fabulam.

71 Doctrinae, quibus Papa Christo se opponit, plures sunt, inter quas & μισογαμία, & prohibitio ciborum, quod peruulgatissimum.

Locus V.

Apoc. 11, 7. 72 Et bestia quae ascendit de Abyssu, faciet aduersos eos (duos Dei testes) bellum, & vincet illos, & occidet illos &c. Et introibit rex in terram gloriosam & multorum. Et Veniet in multitudine magna, ut conterat, & interficiat plurimos.

Dan. 11, v. 41.
& 44.

73 Danielam applicare typum ad antitypum, spiritualem illam tempestatem sub dominatu Antichristi Ecclesiam inuasuram, vt & Salvatorem apud Matth. cap. 24, v. 21. manifestum est ex v. 1. cap. 12.

74 Argumentum quod hinc eruimus, hoc est, Quicumque in Ecclesia Dei sedet tanquam summus Episcopus, & tam in animas hominum, quam corpora vere fidelium tyrannice sauit: vel, quod idem, Omnis qui Ecclesiam in eas angustias, de quibus Prophetiae vaticinati sunt, redegit, est Antichristus, ὁ τῆς ἀπωλείας υἱός. Pontifex Romanus &c. E.

75 Pro declaratione minoris (nam maior ex citatis perspicua est) sciendum, bellum Antichristi non tam externum, quam spirituale, atque sic perniciosius futurum. Id vero Papa tam fortiter gessit, vt ante centum annos totum fere Christianum orbem eo vastauerit & in suam redegerit potestatem.

76 Quem porro latet Papam summe immanem in sanctorum corpora exercuisse tyrannidem? nonne omnes qui characterem bestiae non acceperant non solum non permisit emere, vendere, & politicam

liticam inter suos agere vitam: sed etiam remouit, alios trucidando, alios comburendo, alios alio mortis genere e medio tollendo.

77 Corpora etiam demortuorum & in Domino dormientium efodit, & vel Vulcano vel Neptuno tradidit, solum quod veritatis fuerant assertores, eamue amplexi.

Locus V I.

78 Surgunt pseudoChristi & pseudoprophetae, & ^{Matt. 24. 24.} dabunt signa &c.

Cuius est aduentus secundum operationem Sata-^{2. Thes. 2. 9.} nae &c.

Et bestia bicornis seducit habitantes in terra, &c. ^{Apoc. 13. 14.}

Et multiplicabit gloriam, & dabit eis potestatem in multis, &c. ^{Dan. 11. 39.}

79 Ex hisce locis, quae media describunt, quibus Antichristus regnum suum inuasurus & confirmaturus, hoc modo argumentamur: Si Papa eo modo sibi dominatum constituat, suamque doctrinam probauit, quo Antichristus, non est alius quam is ipse. Ratio consequentiae, quia ei soli conuenit. At Papa Rom. &c. E.

80 Si quis de Pontificiorum miraculis, quibus nunquam doctrinam suam confirmare erubuerunt, dubitat, Legendas ipsorum legat: si quis de prodigalitate, qua plurimi etiam hoc die irretiti detinentur, Cardinales, Episcopos, Iesuitas &c. consulat: Omnes vero omnium temporum historias, si de tyrannide.

81 Bone Deus quantae etiam *εὐσεβείας*, quanta in Papatu *εὐσεβείας* externa species, praesertim in celebratione theatrae Missae?

82 Quia item opera sub meriti & satisfactionis specie à Christi vicario & successore Petri excogitata, & obtrusa, praestitu faciliora sunt, quam interna cordis & contritio & poenitentia, in super & in Christum vera fides & certa de immensa Dei misericordia, mirum quam *ἡς* homines capti, fascinati, perdit: mirum quam regnum papale auctum, roboratum.

Locus VII.

83 Rex aduersus Deum deorum loquetur mirabilia. ^{Dan. 11. 36}

Aduersarius ille effert se aduersus omnem, qui dicitur ^{2. Thes. 2. 4.} Deus aut NUMEN, *αἰθερα*, adeo ut &c. ^{1. Ioh. 2, 22.}

B 3

Quis

Quis est mendax, nisi is qui negat Iesum esse Christum? Hic est Antichristus, qui negat Patrem & filium.

84 Huic ita: Quicumque non quidem verbis, sed re ipsa atque facto Iesum negat esse Christum, & sedens in templo Dei tanquam Deus supra omnipotentem Deum se effert, id est Antichristus. Papa Romanus non certe verbis, sed, quod longe atrocius & execrabilius ipso facto, &c. E.

Peter. in Dan
lib. 14. pa. 696
Bell. lib. 3. de
Rom. pont.
c. 40

85 Maiorem veram esse Iesuitæ sacræ scripturæ, & quævis con-
uicti, nobiscum affirmant.

86 Nos verò & minorem euentu rei illustrissimo edocti veris-
simam esse scimus.

87 Prius eius membrum aduersarijs probamus hoc modo: Om-
nis qui negat causam appellationis, vel rem nomine significatam,
is nolens volens necesse habet ipsam quoque appellationem negare.

88 Pontifex Rom. negat Christum esse Χριστόν siue $\Gamma\omega\upsilon\delta$
hoc est, vñctum illum præ suis consortibus oleo lætitiæ, ex cuius soli-
tudine omnes fideles accipiunt & gratiam pro gratia.

Psal. 45. 3.
Johan. 1. 16.
Matt. 2. 23.

89 Negat etiam Iesum esse $\Psi\omega\upsilon\delta$: qui solus esset populum su-
um à peccatis suis saluum facturum.

90 Illud verum est, quia Christum Sacerdotio & regno (vnde
proprie vñctus dicitur) pellit, dum & se suosq; Pseudoapostolos ma-
gis, quam filium Dei vult audiri, & pro Christo alios mediatores, &
infinitos sacrificulos substituit.

91 Hoc itidem, quia remissionem peccatorum adeoq; æternam
beatitudinem non tam Christi merito quam bonis operibus, & $\sigma\alpha\kappa\epsilon\lambda\lambda\alpha\sigma\iota$
traditionibus humanis tribuit, & acceptam fert.

92 Cum itaque neget Christum esse Christum, & Iesum esse Ie-
sum, utiq; negabit Iesum esse Christum, & contra. E. Pontifex Rom.
est Antichristus.

93 Assumpti membro posteriori fidem sufficientem conciliat ar-
gumentum hoc: Quicumq; Dei verbo se præfert, is ipsi Deo se præfe-
rat necessum est. Papa se præfert verbo Dei: E. ipsi Deo Papa se
præfert.

94 Maior est satis evidens. Minorem Canonistæ probant, dum di-
cunt Papam posse contra Epistolas Pauli statuere, & dictis Apostoli
derogare: Papæ maiorem esse auctoritatem, quam scripturæ.

95. Quod

96 Quod Papa etiam facile palam declarat, dum formam Sa-
cramentorum à Christo institutam nequiter mutat, & sua edicta
& interdicta supra præcepta Decalogi extollit, & eorum violatio-
nem magis ac grauius, quam transgressionem præceptorum Dei pu-
nit.

Et hæc hætenus. Ex quibus opinor manifestum est, Papam Ro-
manum esse Antichristum. ὁ ἀντιχριστός illum ministerio D. Lutheri,
Dei gratia, nostro seculo reuelatum filium perditionis, & peccati bo-
minis, ὁ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀρξάται.

τῷ Χριστῷ ἀρξάται, τῷ δὲ ἀντιχριστῷ ἀρχὴν ἔχων.

Theses de animarū statu post mortem.

Theses de Ecclesiā triumphante.

De sanctorū reliquiis et imaginibus eorū cultū, ceterisque eo spectantibus.

Them. Theol. de Sacramentis in gr̄e.

De notitiis Dei et voluntatis ipsius humanis animis nā infitis et disciplinā ex cultis, D. Hofmanni. B.

Thesi de iustificatione hominis peccatoris coram Deo D. RUNGII.

Prop. de iustificatione contra Flacianos Joh. Ferinarii.

Assert. Theol. de iustificatione hominis coram Deo, Polyc. LYSERI.

Prop. repetentes summa de iustitiā fidei ab opibus, M. Helsen, & M. Berzii

De Ecclesiā triumphante in caelis disputationes 2, quarū una de sanctorū in vitā aeternā beatitudine agit M. Volkmari, altera de sanctorū cultū agit, M. Cameri.

Disp. de Providentiā Dei Wolfii.

Disp. 1. de Turcā ex c. 38 & 39 Ezecb. in quā explicant. p̄st. 3.

1. qd̄ sit Gog Magog, Babil, Mesob. 2. qd̄ per vocab. Turca significantur
3. qd̄ Turca sint flagella quō Deo castigat Ecclesiam. D. Salom. GESNERI.

Disp. altera de Turcā ex c. 38 & 39 Ezecb. tota in refutando duobus cap. posita, qd̄ GESNERI.

Disp. 2. de Turcā, in qua tractat 1. de tempore ultima irruptionis Turcā in Ecclesiam. 2. de populo et loco ubi ista evenient. 3. Cuius ob caus Turca Christianis immittat. 4. Cuius ratione sit repri-
mend. 5. Quo pacto et q̄ armis tandem medicis ista gentes sint delendi, qd̄ GESNERI.

Prop. de Ecclesiā, HUNNII.

Thesi de Predestinatione D. FREDERI.

Dis. de reali communicatione idiomatum in unā Personā Christi, M. Berndes.

Dis. de Baptismo capite papia D. RUNGII.

Thesi de Sacramentis in gr̄e GESNERI.

Them. Theologica de orali corporis Christi in cenā manducatione dictis Eucharistia D. GESNERI.

Them. Theol. de communicatione idiomatum reali tertii gr̄i, D. GESNERI.

D. O. M. A. A.
 Problema.
VTRVM PONTI
FEX ROMANVS SIT
 Antichristus?
 Moderatore
REVERENDO ET CLA-
RISSIMO VIRO DN. IOHANNE GEOR-
GIO VOLCKMARO, SS. Theologiae Doctore & Pro-
fessore in Academia VVitebergen-
si publico
 Contra ἀντιχριστοφουάχης Iesuitas
 Ad disputationem XVII in Collegio studiosorum
 Theologiae privato, die 21. Februarij
 habendam propositum
 à
 M. ENGELBERTO ENGEL: *Marcodwano.*
 Respondente,
 IOHANNCHRISTIANO *Spendorpio Dano.*
 VVITEBERGAE
 Typis VVolffgangi Meißneri, 1596.

